

време, както се знае, презъ 1860 година, българитѣ се отказали отъ цариградския патриархъ и поискали да иматъ владика въ Търново не грѣкъ-фанариотъ, а българинъ. Търновци избрали свои хора да се грижатъ за уволнението на грѣцкия владика. Затова трѣбвало да се пишатъ много молби, оплаквания и обвинения противъ грѣцитѣ въ Търново. На учителя Никола Златарски му прилѣгало да пише по български и по турски такива писма. Съ тѣзи писма търновци ходили въ Цариградъ и сполучили да добиятъ българска църковна община. Така тѣ се освободили отъ грѣцкия владика, отъ неговия секретаръ грѣка Костаки и отъ грѣцкия съдия по разводитѣ въ митрополията.

Въ продължение на 10 години Никола Златарски билъ съветникъ, секретаръ и борецъ въ първитѣ редове на българитѣ въ Търново. Той станалъ съветникъ и водачъ на манастиритѣ въ Търновския окръгъ. Посещавалъ всички, разглеждалъ имъ смѣткитѣ, училъ ги, какъ да поддържатъ народнитѣ български владици. Народътъ обикналъ учителя Златарски, та мнозина ходили да се допитватъ за едно или друго до него. Златарски намѣрилъ много български младежи послушници и слуги въ манастиритѣ. Той препорѣчалъ на едни да научатъ добре църковното пѣне и ги препорѣчалъ за пѣвци и писари, а други пратилъ въ Русия на учение.

Като се грижилъ за гражданитѣ, за църквитѣ, манастиритѣ и добритѣ свещеници, Никола Златарски възпиталъ добре и своитѣ синове. Сина си Георгия изпратилъ въ странство, гдето свършилъ университета и станалъ професоръ по естественитѣ науки въ София. Най-голѣмо внимание обърналъ бащата на най-малкия си синъ Васила, който показвалъ голѣми дарби. На седмата година Василъ се научилъ да чете и пише по черковно и градско писмо. Въ 1873 година въ Търново отишълъ за првъ пѣтъ български владика Иларионъ Макариополски — най-голѣмиятъ борецъ за свободна бъл-